

**Szerkesztőségi iroda:**  
Rimaszombat, Losonezi-utca 16  
sz. a. Ide intéendő a lap szel-  
lemi részét érdeklő minden köz-  
lemény és levelezés.

Bérmentlen levelek nem fo-  
gadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

**Előfizetési díj:**  
Egész évre . . . . . 4 frt.  
Fél évre . . . . . 2 frt.  
Negyed évre . . . . . 1 frt.  
Egyes szám ára 10 kr.

# GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

**Kiadó-hivatal:**  
R.-szombat, Losonezi-utca 24.  
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-  
dájában. — Ide intéendő a  
kiadó-hivatalt illető előfizetési  
pénz-, hirdetés-, nyiltér- és  
felszámolások.

**Hirdetési díj:**  
Egy négy hasábos petitos tér-  
fogata . . . . . 5 kr.  
**Bélyegdíj:** minden beiktatás  
után . . . . . 30 kr.

**Nyiltér:**  
Egy sor . . . . . 20 kr.

**Előfizetéseket elfogad:** A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legezélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

## Ipariskolát!

I.

Esztendő óta tartozik már a jámbor óhajások sorába, s valószínű, hogy még esztendő fognak elmúlni, amíg a jámbor óhajítás beteljesedik.

Másfél évvel ezelőtt járt itt már egy magas állású miniszteri hivatalnok, ki legjobb reményekkel biztatott, — mint tudjuk — a nemes várossal is konferált; jelentést tett a miniszterium elé, melyben kimondja, hogy Rimaszombatnak égető szüksége s a viszonyok kedvezősége folytán legtöbb jogosultsága van egy teljes ipariskola felállítására, s a nemes város nagyon is kedvező ajánlatai még inkább megkönnyítik a kivitel. Így tehát a legjobb előjelek és biztatások után várható volt, hogy a legközelebbi vagy legalább az azután következő, tehát a jelen tanévben megnyitják a rimaszombati ipariskola első két osztálya az ezzel járó tanmühellyel egyetemben.

Azonban a kaszárnyának épült, azután kórháznak felajánlott s végre iskolának szentelt emeletes szép ház hiába várja a magas miniszteri leiratot s hiába várja Rimaszombat és az egész megye közönsége, hogy életérdékeivel annyira összefüggő ezen intézmény eszméje a magas kormány kebelében fogamzatos talajra találjon s óhajításának elégtétessék. Hiába várta ez évben is, s hiába fogja várni tán a jövőben is. Legalább a közoktatási miniszter költségvetésében ennek tételét nem találhatjuk. Minden kutatásunk dacára szomorúan kellett meggyőződnünk, hogy a jövő évi miniszteri előirányzatban a mi leendő ipariskolánkra még nem foglaltatik egy krajczár sem.

Ezzel a sehogyszem érthető indolenciával szemben pedig eléggé ismerete-

sek és jellemzők a mi iskolai viszonyaink. Rimaszombat vidékére eső körülbelül 40—50 ezer lakosra összesen van egy hat osztályu gymnasium a középiskolai képzés eszközlésére; azonkívül vannak a falusi népiskolák s a városi elemi iskolák, melyek közül a községi iskola sem bír annyi tanerővel, hogy a két felső osztályra külön osztályai lehetnének, s ezzel bevégeztük a népnevelés és közoktatásra szolgáló összes intézményeink sorozatát. Az egyetlen hat osztályu egyesült prot. gymnasium esonkasága miatt a gymnasiumi képzést sem fejezheti be teljesen, de az iparos pályára készülő gyermekifjúnak sem ad, legalább némileg kikerekített iskolai képzést és műveltséget, mert már az állami új gymnasiumi tervet léptette életbe, a mely, tudjuk, hogy teljes befejezés nélkül azaz mind a nyolcz osztály elvégzése nélkül nem sokkal több a semminél. S így a mely szülő már most a negyedik osztályból iparos pályára akarja adni gyermekét, abban a reményben, hogy a négy osztályban tán befejezett iskolai képzést nyert, az nagyon csalatkozik. Az ily gyermek az életben tovább igen nehezen képezheti magát, s legtöbb reménnyel lesz belőle oly iparos, mint — a mostaniak.

Már pedig minden kormányférfi előtt régen elismert dolog, hogy míg Magyarországon nem lesz műveltebb iparos osztály, addig Magyarországnak nem lesz virágzó ipara, s ha az nem lesz, akkor napjai bizonyára megvannak számlálva az önálló nemzetek sorában.

De vannak a nagy nemzeti érdeken kívül helyi indokok is, a melyek épp ugy szükségessé teszik az ipariskola felállítását.

hit, a te hited is. A csillagok milliárdjai között, trónok és póri kunyhók felett, kisdédek könnye s férfiak buja, gondolj közepett, fényben, pompában, gyászban és siralomházban, menyasszonyi homlokon vagy a koporsó halott szemfédelén, a bűzhődt sir feekén is ott ül, ott ragyog feléd a bájos mosoly — tündé remény... A te reményed is ilyen mindent jelenvaló, azért sohasem hagy el. — Tavaszt virány, kertét virág ékit, — a kebel sivatagját mi népesíti be, romjait mi építi fel, mi boldogít, — a mi a szellemet, a szívet magasztosítja, rózsaszínűvé teszi a esaffa életet, a mindenható szeretetet. Mindenható a te szereteted is....

A hit, remény és szeretet geniussai vezettek eddig téged a gyarló földi létben. — legmagasztosabb perceidet, újáteremtő, üdvözítő örömet, éltető napsugarat hozó napjaidat az egyiknek köszönheted. Hígyj! Ösvényedet virággal hintette be, édenkertet, mennyei boldogságot varázsolt előd, tündérrel nyújtott kezét, ha valamerre lépni akartál — s édenbe vitt a másik. Remélj! Szeretett atyád, imádott anyád, szeretett és imádott szüleid szíveit a tieddel kapcsolta össze, hajnalpirt hozott mindenbe elődbe, gyakran fásult kebled átjárta és megnyugtatóit a harmadik, amit az isten parancsol, a vallás szentesít, az emberek óhajtanak, ami mindnyájunkat egybefűz, mindnyájunkat megit. — a szeretet. Szeress! Egésd oltárodon ezután is a tömjént, lángoljon fel benned mindenkor, a hideg képzelet világánál ne törjön meg soha sem az egyik,

## A közigazgatási bizottság ülése.

Rimaszombat, nov. 14.

Jelenvoltak: a hivatalosak részéről 11-en, a választottak részéről 9-en. Elnök: Fáy Gusztáv főispán.

Elnökileg elintéztetett 27 szám. Tadmásul vétetett.

A z a l i s p á n havi jelentéséből a közigazgatási állapotokat illetőleg október hóban, adjuk a következőket: a közigazgatás terén semmi nevezetesebb esemény fel nem merült, a járási és városi tisztviselők leginkább az 1882. évi közmunkaösszeírások összeállításával és a jövő évi újnevezései elómunkálatok elkészítésével foglalkoztak. A közigazgatási tiszt személyzet érzékeny veszteséget szenvedett Mesko Sámuel dobsinai polgármesternek rövid betegeskedése után, mult hó végén bekövetkezett halálával, benne megyénk és a város munkaképes, értelmes és becsületes tisztviselőinek egyikét méltán gyászolja. Jelenti továbbá, hogy a közmunkaváltási pénzek a nagy része és rimaszombati járásban teljesen, a többi járásokban pedig esekélyebb hátralékok kivételével, legnagyobb részben behajtottak. A személy- és vagyonbiztonság az egész megye területén sehol meg nem zavartatott, egyes lopási és más hasonló kisebb bűntények felmerülése mellett kielégítőnek mondható.

A t i s z t i f ő ü g y é s z jelentéséből kiemeljük, hogy október hóban egy fegyelmi ügy merült fel, a megejtett nyomozat szerint a vádlóponok teljesen alapkülieknek bizonyultak, a további eljárást beszüntetendők indítványozza.

A m. kir. postafőnök, mint a posta és táviradaügyi szakelőadó jelentése, hogy a posta és táviradi ügyek körében felemlértéseméltő esemény nem fordult elő — tudomásul vétetett.

A kir. adófelügyelő havi jelentését illetőleg, a kezelést érdeklőleg egyéni számla 31 községben mutatkozott szükségessé, és ezek között egy községben — Rimaszombaton — derítették fel nagyobb mérvű sikasztások és roszhiszeműleg előidézett zavarok, melyeknek megállítására és vétkesek megbüntetésére iránt a kellő lépések megtörténtek. — A kivetési elómunkálatok megindítottak; a behajtás eredményére vonatkozólag október hóban töröltetett 56470 frt, marad

sem a másik, sem a harmadik, — világítson előttem a hit fátyla, viruljon a remény örökzöldje, egyesítsen mindenkivel a szeretet rózsafüzere, — ugy a boldogság ölében fogsz nyugodni s nem fog elhagyni a hit, remény, szeretet. Hígyj, remélj, szeress — továbbra is.

Most én mást is kérek tőled. Nem zálogot, nem anyagot, csak eszét. Szívet — szívét. De félre ne érts, én nem kívánok, nem követlek, csupán kérek, kérek egy oly érzeményt, mely megtanít hinni, remélni mert engem a hit is, remény is elhagyott, oly érzeményt, melyet senki sem kárhoztat, melyhez mindenkinek istentől adott joga van, melyet megtiltani a világnak és embereknek nem áll hatalmukban. Szerelmet kérek tőled, naptisztaságú szerelmet, minőt az égbén tanultak ismerni meg először s a földtől mindennél többre becsülnék. Szent szerelmet, minő maga a menny, a paradicsom. — örökké tartót, mint az istenség, édeset, mint az agra leghőbb esője....

Nem olyan szeretetet, melyet a kötelesség sugalmaz, nem olyat, mely után a csalódás rémes átka következik, még olyat se, milyen a szüled, ki szül, ápol, nevel s megéss akkor, mikor pályát erőszakol rád, hogy ezt is, a szüled is megátkozod, olyat se, minő az öröklőséget szavazó baráté, kit egygyelmással segítesz s titkait adja esérébe, hátad megett pedig jellemtelen gaz, sárral dobál és árulót kiabál; még olyat se, minő a kedvesé, ki mámoros perceidben angyal, magános óráidban hitelen s vesztetre törő démon. Én

hátralékban 396,756 frt. — hadmentességi díj bejött október hóban 3373 frt, marad hátralékban 17775 frt, melynek nagy része behajthatatlannak bizonyult.

A kir. ü g y é s z jelenti, hogy a fogházak állapota nem változott, az egészségügyi állapot kielégítő. Pelsűzőn a kosárkötési iparüzlet újra megindult. Rimaszombatban a foglyok közül maradt 17 fi és 4 nő, az elítelt foglyok és rabok közül 19 fi, 7 nő, — Pelsűzőn 20 fi, 3 nő.

A megyei főorvosi jelentésből kitűnik, hogy a nagyrőzei járásban a betegségek mozgalom növekedett, halálozás kiváltképen a Garam völgyén fekvő községekben szokottnál nagyobb volt. Az uralkodó körmentő hurutos csorvás jelleggel bírt. Járvány nem uralgott. Orvostörvényszéki és orvosrendőri eseteket illetőleg, könnyű sérelem volt 39, súlyos sérelem 12, rendőri hullaszemle 3, orvostörvényszéki hullabontás 1, orvosrendőri hullabontás 1. Az állategészségi viszonyokra vonatkozólag: himlőben 20 juh szenvedett, lépfenében 7 lo elhullott, tüdővészben két szarvasmarha elesett, szőrferegben 108 sertés szenvedett.

A kir. tanfelügyelő jelentésében kifejeztetett annak, hogy az iskolalátogatás október havában azon községekben is életbe léptetendő, melyek a tanévet a törvény által megengedett 8 havi minimumra szorítják, sajnos azonban, hogy iskolásokaink sürgetései dacára is községi előjáróink a tankötelezettség végrehajtásával keveset törődnek, s így nemcsak a tankötelesek igen tetemes része nem iratkozik be, hanem tanuló hiánya miatt némely helyen a tanítás meg sem kezdhető. Tanfelügyelő számos községben figyelmet fordított a magyar nyelv tanításának módszerére és a kertészeti-gazdasági ismeretek, illetve télen valamely, a helyi viszonyoknak megfelelő házi iparág tanításának életbeléptetésére; jelenti, hogy Jolsva városában a kisdodóv a magyarsodásra máris észrevehető hatással van s azért annak állandósítása foglalkoztatja most a városi előjáróságot. F. és A.-Balog próbák rendezett be, főleg Lovasányi Sámuel buzgólkodása következtében egy nyári kisdodóvot, melyet ez évben 34 gyermek látogatott; fájdalomosan tudatja végül, hogy Mesko Sámuel, dobsinai iskolaszéki elnök halála nemcsak ezen városnak általa magas színvonalra emelt nép- és

szerelmet kérek. Tudod mi a szerelem? Nap-sugár, mely világít, igyekezzél, hogy melegsítsen is. — imádság, melyet halandó küld az istennőhez, — tűz, eléget, ha játszol vele, — tenger, bele fulsz, ha nem ismered veszélyeit, — a szerelem harmat, áldást, gyümölcsöt termő. Nem olyan szerelem, minő a Karthausé: „lemondani mindenről, min egykor függőt, kizsákitani szíveből mindent, mi azt egykor eltölté, még emlékeit is; buesut venni az élet örömeitől, elhagyni pályáját, melyen egy dicső ezél után haladhatna, oda vetni nevet, szívet, a dicsőséget, az egész világot egy asszonyért, s miután végre jöven dojt egy pillanattért, a világot egy szívért, hitének minden szent ígét egy halk igenért odaadná, látni, hogy csalódott... nem ezt, de azt a szerelmet, mely a világ első idealistája szerint „a mindenségnek egyetlen lényben összpontosítása s egyetlen lénynek az istenig való felemelése... mely az angyaloknak a csillagokhoz intezett üdvözléte.”

Erről, ilyen érzésről van fogalma a világ százazreinek, én sem vagyok különb a többinél, nekem is lehetnek ábrándjaim, betölthető vágyaim. Én is fiatal vagyok, engem is körülfoghatnak pajkos tündérek, kik a fülembe sugdossák a mennyország legelső titkát, szívenbe dobják az isteni szikrát. Hiszen lásd, nincs lény, férfi avagy nő legyen, ki ifju életének naplójából, mely legtöbbszőr a szívre van írva, ki nem olvassná a szót: szerelem. Szerellem nélkül nincs élet, nincs — ifjuság. Tavasz róza nélkül nem volt, nem lesz. Az

## TÁRCZA.

### Margit asztalára.

(A szerelem rózsalevelei.)

I.

Rózsatoról szakított egy levél elég a barátság emlékére, a szerelem nem elégszik be egy levélkével, bimbót és virágot is óhaj. Én még most csak a róza leveleire írom szerelmemet, ha megértés s korlátolni nem fogsz, bimbót és virágokat is hullatok elődbe, élvezd illatát, szakíts róla, a mennyi szemnedek és szivednek tetszik, én gyönyörködni fogok benned... csak megértés, csak ne korlátozz. Virágokat fogok nyújtani neked, a legszebbeket szívem kertjéből, mert tudom, hogy mint a szív szerelemért, a tavasz virágért se haj, te pedig a legfőbbesebb tavasz vagy, ifjusággal, üdösséggel arczodon, isteni mosolylyal ajkadon, boldogító szűz érzéssel tiszta lelkebben.

Eddig a hit, remény, szeretet virágait öntözgetéd, ápolgatád, fogadd el, korodhoz illik már, a szerelem virágait is a legtisztább kezektől, öntözgesd, ápold ezeket is, hogy korán el ne hervadjanak s hervadásuk hattyudalt ne fakasszon az én ajkaimról. Hit, remény, szeretetről beszéltem hozzád. Te valóságos vagy, te jó vagy, és ugy tudod is, hogy a vallásos érzésű kebelnek van egy örökös talizmánja, melynek fényvilága kalauzol itt, ama tulsó hazában pedig halhatatlanit. Ez a

iparoktatás, hanem a megyei tanügy is érzékeny veszteséget szenvedett.

A kir. mérnök jelentése a budapest-vác-kassai államutak szakaszon előállított kavicsmennyiségnek átvételéről, továbbá az Ajnácskő, Zabar, Balog és Meleghegy között 1880-ik évben az inséges alaphól kiegészített utszakaszköz és hnyilecz-iglói meredek utszakaszköz áthelyezése körül teljesített munkálatok felülvizsgálásáról szól s dicséretreméltóan fel-tünteti, hogy Ajnácskő-Zabarnál a kőbarkoláznál s 7 új hid építésénél rendkívüli kedvező eredmény mutatkozik a költségeket illetőleg, a mi a hízi kezelésnél tanusított ok-szerű gazdálkodás és lelkiismeretes felügye-letnek szüleménye. A hnyilecz-iglói meredek utszakaszköz áthelyezéséül pedig a megtakarított összeg 3800 frtot tett ki.

A közp. árvaszéki elnök jelentése az árvaszéki pénzek kezeléséről, illetve elhelyezéséről szól, kiemelve, hogy a magánkötvényekre kihelyezett árvatömegek után a kamatok pontosan fizetettek; gyámhatósági intézkedés tárgyát képezhető fenakadás a hivatott gyámok részéről október hóban nem jelentetett be. Tűzkárbiztosítási díjakat, illetőleg, mennyiben a tömeges tűzbiztosítás 1875. évi szeptember havában vette kezdetét, azon községek árvái és gondnokoltjai, kiknek kötvényük azon időszakban állított ki, ez év folyamán már az ingyenes évet élvezik az első magyar általános biztosító társulattal kötött szerződés értelmében.

## „Juventus ventus....“?

Rimaszombat november 17.

### I.

Ne ócsároljuk a fiatalságot; mert az érdemet tagadjuk meg tőle, a ki ezt teszi: saját érdemeinek lajstromát akarja szaporítani, hogy másokról kicsinylőleg szólva: önmagának hizelkedjék.

Ezt a reflexiót kell tennem ifjuságunk védelmére, melyet megtámadott-nak tekintek; okaimat alább adom. Mindenekelőtt azonban tán tanácsos ki-jelentem, hogy általánosságban vehe-tem protectióm (!) alá az ifjuságot, eb-ből az általános malasztból csak egy parányi rész illeti a miénket, már t. i. a rimaszombati, melynek tagadhatatlan, vannak érdemei bizonyos tekintetek-ben, bizonyos mértéket használva; van-nak azonban hibái is, melyeket kirívó színekben tüntet fel, elannyira, hogy az „öregék“ itéletét, a kevésbé öregék de mégsem egészen az arany fiatalsághoz tartozók szánakozó mosolyát vagy lené-zését vonják — per combinationem — ma-guk után. S ezen hibák könnyen a bün-felé hajlók, mert csakugyan olyan ter-mészetűek, melyek ártalmasak, közgy-rovására esők, ha sokáig azokban le-ledzenek.

Nehogy a forró kását kerülni lát-szassam: a megértetés biztos reményé-ben, egyszersmind a bünbocsánat tuda-tában, magamt is az ítélőszék elé állítva, sőt első sorban büntetve — kimondom

azt, amit fennen hirdetnek a mi fiatal-ságunkról (t. i. rólunk)

Gyávák vagyunk, nem me-rünk a nyilvános élet cselek-vési terére lépni. (Ugy van!)

Az ifjuság cselekvésre, szakadatlan munkálkodásra van hivatva, ugy a kenyérkereseti pályán mint a társadal-mi élet mezején, a szorosabb értelmű nyilvánosság, a figyelő és bíráló (sok esetben csalhatatlanságot octroyáló) kö-zönység előtt, mely önmagát látja (per-sze csak eszményített alakban a — multból) a fiatalosságban, önmagát teszi azok helyzetébe, attól várja a jövőt (de hányszor, kivált h t leányról, pars pro toto beszélek, van szó), tőle várja a hasznos, jó és szép tetteket, cselekvési körén kívül eső idejének (jobban mondva unalmának) ifjui szemek által megfigye-lését (jobban mondva elűzését). — a reminiscenciák felidézését, szóval meg-ujtását annak a „régii jó időnek“, mely rá nézve csak rom, mult, az ifjuságra nézve pedig viruló jelen. A nagy közön-ség kívánhatja, hogy a fiatalság gon-doskodjék az ő szórakoztatásáról, társadalmi mozgalmak létesítéséről és így tovább.

Mi pedig mindezeket ignoráljuk, bámulusos sajátságainkat — a fiatal-kort jellemző jó tulajdonságainkat csak az árnyéknak mutogatjuk, azokat mineműségükben ki nem fejtjük, erőinket és erényeinket eltitkoljuk, mások érde-kei előtt kalapot nem emelünk, derekat nem hajtunk (szög alakban), a di-csőséget nem szomjuhozuk, a sikert nem keressük, a feltűnést nem ohajt-juk, szóval: a közvélemény szája izére nem szolgálunk, a nyilvánosság elől szaladunk, mint az éji madár a napfény elől.

Biz ez elég vastag hiba, s e tekin-tetben ugyan nem vethetünk egymás szemére semmit, mert egymástól tanul-juk a lomhaságot, a medve téli sze-repét.

Miért van ez, miért nem tudunk mi az öregeknek való napi unalom foj-tó köréből kimenekülni? majd a má-sodik cikkben mondom el, egyelőre igazat adok a csalhatatlanságnak.

Nem szeretjük a nyilvánosságot, amiből az következik, hogy az ifjuság illetékességéhez tartozó mozgalmak nem a mi kezünk és eszünk munkái, a sza-kadatlan nyavalyás társadalmi élet (ha ugyan életnek nerezhető, mikor valaki alszik) tőlünk semmit se remél, — hi-vatásunktól semmit se vár, — mi az alvás, az édes „semmittevés“ örökös ünneplői vagyunk. — a mindennapi ke-nyéren kívül szellemi falatokról nem gondolkozunk, — nincs kedvünk az öregek idealizált multját képviselni, —

amely kéjjel élvezük az anyag kéjeit, a munkásság által szerzett olykori vajas kenyeret, annyira undorodunk a szel-lemi fűszerezett lakomáktól, az ünneplések és ünnepltetésektől, — amennyi-re kedveljük a hétköznapot, annyira nem ohajtjuk a vasárnapot, melyet az isten is a köznépek kedvéért terem-tett. Tőlünk tehát senki se kívánja, hogy szép szemek, olesó tapsok, diva-tos feltűnni vágyás kedvéért tánczol-junk, nevéssünk és nevetessünk, mu-zsikáljunk, daloljunk, a jégen „sinköz-zünk“, estélyeket rendezzünk, szóval, hogy a bohóc sipkáját fejünkre tegyék s komédiázzunk azért, mert a társadal-mi tevékenység arra szólít s az élvez-ni vágyó, de életet adni nem tudó pub-likum gyönyörködjék bennünk. Se tú-ralmunk hozzá, se pénzünk.

Szemembe meri valaki mondani, hogy nem így beszélünk?

Igen, az ellenzék és a függet-len párt tagjai állanak mellettem.

A mérsékelt ellenzék tagjai kíván-ják a fiatalságtól, hogy moderato mozogjunk, jótékony czélu őszsze jöveteleket, bált, hangverseny t stb. rendez-zünk, egyesületeket alakít-sunk, önmagunkat műveljük, másokat tanítsunk, hizel-ke djünk, kedvesked jünk, jö v ö n k r e t ö r j ü n k és így egy egész litániát.

A szébalok követelik, álljunk mindennek élére, rontsunk-bont-sunk csak cselekedjünk, ostoba költői képzelgések, hiábavaló teoriák helyett szüntelen practizáljunk, nagyok legyünk még ott is, hol kicsinyek va-gyunk, tánczoljunk, nevéssünk és ne-vetessünk (lásd feljebb), az öregek ke-zébe semmit se adjunk, reformál-juk ha kell az egész világot (már t. i. a mi világunkat), hódítsunk egyre-másra, bált, koncertet, kivilágítást, ko-médiát, tragédiát rendezzünk... üssük a nagy dobot, fujjuk a spektakulumok trombitáját „mindent magunktól, mások nélkül“...

És a fiatalság odujába vonul, nem tesz, nem létesít, legjobb esetben sza-vaz, amire kívánják a „nagyobbak“... tökéletes m a m e l u k. Senior.\*

## A lelkész urak figyelmébe.

Az embernek az állam- és embertársai iránt kötelezettségei vannak.

Ami az állam- és embertársaink iránti kötelezettségeink teljesítését megrendeli és szabályozza jogainkat, valamint kötelezettségeinket, az a törvény.

\* Senior ur jövő közleményétől tesszük függővé szükséges észrevételeinket, nehogy 2-dik katonánkat kelljen penzióba helyeznünk. Szerk.

Hogy kötelezettségeinket ismerhessük, hogy jogainkat tudhassuk s azokat érvényesít-hessük, de másfelől, hogy magukat a jog-talan megátádatások ellen megvédelme-zhessük: ismernünk kell a törvé-nyeket. Országgyűlésünk az utóbbi évek alatt s mostanában oly számos törvényt hozott, hogy azoknak mindegyikét ismerni alig lehet az olyan embernek, kinek nem szakpá-lyája a törvénynek alkalmazásával való fog-lalkozás.

De vannak egyes törvények, melyeket azonban még is mindenkinek ismerni kell.

A törvények kihirdetettnek az ország-gyűlésen s életbeléptetettnek, vagy világosan a törvényben vagy a kormány által kifizűtt időben.

Azonban, hogy bár a legfontosabb tör-vényt mindenki ismerje, e tekintetben semmi további intézkedés nem történik. Az abszolút rendszerben divatozott szöszkekről való s temp-lom előtti publicitók teljesen elmaradtak, — csak a statárium elrendelése tétetik nyilván-valóvá.

A megyei hatóság a törvényeknek a néppel való megismertetése iránt nem tehet egyebet, minthogy expeditálja a községek zse-bére a törvények hivatalos kiadásának egy-egy példányát. A községekben azonban senki sem vesz magának annyí fáradságot, hogy a fon-tosabb törvényeket a néppel megismertesse; ennél fogva megtörténik hogy a nép sok fon-tos törvénynek még létezéséről sem bir tudomással, nem hogy tartalmát ismerje. Más-felől maga a nép sem igyekszik a törvény-nyel megismerkedni, annak alkalmazásba vé-telére magát mintegy előkészíteni.

Például az új mértékek behozataláról alkotott törvényt még ma is kevesen ismerik a nép közül, ez az oka aztán annak, hogy a falusi ember ha bejön a városba életnemű-eket vagy más terményt eladni, lelketlen üzerek rendszeresen megcsalják őt, s az új mér-tékek ismeretében való járatlanságát kizsak-mányolják.

Nem tudja, hogy ha előző évi adóját ápril 15-ig ki nem fizeti, a következő évre érvényes választók névjegyzékébe fel nem vétetik.

Nem ismeri minő százalék vettetik ki örökségi illetek vagy vétel után.

Minő kules szerint vettetik ki adója.

Ha a tárgyalásra betegség miatt meg nem jelenhet, mit kell tennie.

Hát a január 1-ével életbeléptetendő új végrehajtási törvénnyel mikor fog, ha csak váz-latban is megismerkedni, pedig ennek oly intézkedései is vannak, melyeket igen kívá-natos volna tudnia.

De nem is bocsátkozhatunk további fel-sorolásába annak, hogy a törvények, mely részét kellene ismerniök a falusi embereknek.

Ők nem tudnak egyebet, minthogy ha bírói itéletet kézbesítenek nekik vagy az adó-végrehajtó jön: fizetni kell!

Annak érdekében kellene tehát tenni valamit, hogy a legfontosabb törvényekkel a köznép is megismerkedjék.

A mint fentebb említettük, a megye ezzel nem törődik; a szolgabírónak meg a körjegyzőnek — nincs arra érkezése, hogy a tudatlan embereknek a törvényeket magya-rázzák, az kellene még csak!

Van a községnek egy embere, ki a köz-ség lelkiatyja, vigasztalója balsorsában, tanács-adója bajaiban, (mi ezen hivatással felruházva képzeljük e férfit) ez a falu lelkésze, papja.

Ennek volna leginkább hivatása s állana kötelességében, az unalmas téli esteken, a

én naplómában is be van írva e szó, — — — változtassam, hajlítgassam, egy értelmű. Is-merem a szerelmet. — „szeretek.“ ...

Szeretlek téged.

## Fővárosi levél.

Nov. 18.

— Bernhardt Sarah Budapesten. —

A világ közeliismerésének dicsfényétől körülövezett isteni művésznőről, a muzsák ke-gyitől megáldott papnőről, a lelki (és nem testi) adományokkal bővelkedő elsőrendű esil-agról irni alig, röviden írni plane nem lehet. E rendkívüli lélek, minővel az isten csak szer-fölötti kedélyhangulatában áldhatta meg a világot, különösen a vén Európát, oly tüne-mény, oly magasfoku tevékenységgel bíró fé-nyes fölkeny a tragikus muzsának, a milyen eddig nem volt, utána nem is lesz. Ha azt mondjuk róla, nagy telettség, semmit se mon-dunk, ha azt, hogy lángész, keveset. A szor-galom és munka ezeket tesz tehetségessé, — a lángész nagyon gyakori e században, őt magasabbra becsülik, teremtő lángésznek ünnepljük a többi fölött, vagy egy oly nőnek, kit Zola festett, ki a 19-ik század egy nőalak-ját ábrázolja kétségeivel, szerelmével, csaló-dásával és fájdalomkiáltásaival.

Ki mégis ő? A legnagyobb élő tragikai színésznő, rendkívüli érzellemmel, érzékeny-séggel és költői erővel megáldva. Szemei —

a lélek legigazabb tükre — bűbájt, büszke-séget, méltóságot, szenvedélyt, megkapó halá-los ijedelmet, szivgöresöket okozó kétségbe-esést kifejezők, — francziául beszél csupán, de szemével megérteti magát, elbűvöl, megit-tasít, ha sokáig nézed, megörösz, vele érzed, vele akarsz halni meg. Sarah Bernhardt fel-ülmulthatatlan színpadi hősnő, kinek tanulmánya óriási, művészi tudománya utolérhetetlen, így csak önmaga lehetett önmagának mestere. A játék terhuikájában pedig még eddig senki sem multa felül. (Szobrász, festő és író is egyszersmind.)

Harminezkét éves lehet. Zsidó származásu, de kikeresztelkedett, anyja rendkívüli szépségű hollandi nő volt. A „Theatre Fran-çais“ tagja volt, 30 személlyel működik, kő-borol a világban. Van egy fia, 17 éves. Aet-hericus alak, finom, keskeny arccsal, vörös göndör hajjal, gyenge termettel, bűvölő tüzes szemekkel. Sorvadásban szenved, mint az or-vosok állítják, de ő mégis játszik. Budapesten háromszor ájult el, előadások után.

Fővárosunkba vasárnap jött Bécsből tár-sulata tagjaival; fogadtatásáról, a dulakodá-sokról, Evva óriási bokretájáról, uti ponygo-lájáról, az „Európa“ szállóban berendezett szalonjáról, az elfogadásokról és bemutatásokról, a művésznő történeti híru (?) Niagara ebéről nem írok, olvashattak mindezekről kedves olvasónóm lepedő nagyságu ujságo-kat, csak annyit jelzek, hogy Budapest négy napig lázban volt, eszelősek, félbolondokból egész litánia telnek ki, sőt a mint állítják,

két egész bolondot szállítottak a Lipótmező-re, kik Sarah Bernhardtnek képzeltek magukat. Hja: Sarah vonz is, taszít is, átszellemít és a nagyság hőbortosává is tud tenni

Az első előadás vasárnap volt: „Kamé-liás hölgy.“ Láttam Gauthier Margitot olyan-nak, a minőnek Damas teremtete, költőinek szerelmében óriásinak, sorvadásában ideges-nek, haldoklásában természetfölöttinek. — Kedden játszott a Racine „Phaedra“-ját, a vi-lágirodalom egyik legnehezebb női szerepét. ebben a féltékenységi jelenet a boldogtalan szerelem kétségbeesése, a végső rész leirha-tatlan. Ide iktatom egy kritikus szavait: a végső jelenet feledhetetlen fog maradni mind-azok előtt, kik látták. Bernhardt Sarah képe, a mint Phaedra szerepében, redős fehér-fátyol ruhájában szűken takarva, testhosszat leeresz-tett karokkal, mélyen beesett szemekkel vég-képp megsemmisült arcvonásokkal, mozdulat-lan ül aranyfal himzett bíbortronusán, meg-érdemelné, hogy a színművészet történetének dicsőségére elévülhetlen emlék által megörö-kíttessék A késő utókor esodálva nézhetné a boldogtalan szerelem és muló élet e kétség-beejtő hű képét. . . . „Adrienne Lecouv-reur“-ról annyit, hogy a kik látták, életük egyik nagy szerencsét élveztek. A művészet eme-beről alatt csak egyet láthatunk. — Szerdán adta „Frou-Frou“-t. Ezzel bucsuzott el, ki tudja lesz-e még szerecsénk hozzá, készül ugyan még egyszer ide, mert nagyon szeretne Erdélyben medvére vadászni.

„Frou-Frou“-ban a meglepetés és esodál-kozás fogott el, az a szeretetreméltóság, női sze-szély, a hiu dacosság, gyermekes harag, vé-gül az a végtelen szenvedélyesség — fölsé-ges, páratlan. Frou-Frouban negyedszer halt meg a népszínházban, halála mindig szebb, mindig nagyszerűbb. S azok a ruhák!... Elegancia, művészi díszletek, azok a hullámos uszályok, Stuart esipék, arany eső-ruha, tu-nika, damast, puffok, arany és bronz gyöng-nyök... s minő a szövet gazdagsága, csak egy fejedelemlő öltözködhetik ugy, ha telik neki... Sarah Bernhardt még a sir szélén se tudja elfelejteni, milyen ruha illik neki jól a koporsóban.

S. B. tiszteletére bankett is rendeztetett, de elmaradt gyöngékedése miatt... Blaháné is fölemilézett a tiszteletére, de Finom Rózi-ját se Margit, se Phaedra, se Andrienne, se „Frou-Frou“ nem láthatta. — beteg volt... Csütörtökön reggel indult utnak a esodált nő, a világ egyetlen lénye, „ki híven tudja ábrázolni azon lélek képét, melyben ki-tört a chaos.“

Ha megemlítem még, hogy a négy Sa-rah-előadás 37740 frtot jövedelmezett, mely-ből ő 40000 frankot, a népszínház 19 ezer frtot, Evva ur pedig 16000 frtot kapott: eleget tettem referensi tisztemnek.

Au revoir! Neocolonus.

falugazdával s fiataljával a fontosabb törvényeknek rövid velős tartalmát megismertetni, hogy azok ismerjék jogukat és kötelezettségeiket. Ez inkább vissza fogja tartani a népet a törvényszegésektől, menekedni fognak a rosszakaratnak eszelekvéseitől. De am mag a lelkes is könnyebben vezetheti a népet, ha előbb megtanította arra: mit mond a törvény? A lelkes urakhoz szólnak tehát. tegyenek a népnek e téren szolgálatot, magyarizálják nekik az életérdekeit érintő egyes törvényeket. Legyenek meggyőződve, hogy atyai szolgálatot tesznek ez által.

U-g.

## A közönség köréből\*)

### Ki hivatott a vásári bíraskodásra?

A F. Balogon f. hó 15-én megtartott országos vásár alkalmából vettem fel a kérdést, mely vásáron sem szolgabíró, sem járásbíró, sem esendbirtos nem volt jelen, s rendszerint nem is szoktak megjelenni.

Véletlen eset a község bíróját is eltávolította otthonról, — lévén ő a nagyfentosságu cukor- kávé- és sörfogyasztási adó tárgyában a buzgóságáról ismert finanszhatóság elé idézve. S így a sok irányban teendő a megjelent két szál pandur nyakába zakkant.

Ne vegyék panaszuk e sorokat az illető urak. Kinek jutna eszébe panaszkodni ily esekétség miatt a mai boldog időben? Ha, tesz egy bizonyos járásbíró, hogy otthon ki nem elégíthető munka-ösztönét kielégíthesse, hivatalos excursiókat tehet a másik járás területére, s ott számtalan perben tárgyalásokat s helyszíni szemléket eszközölhet, — persze nem saját költségein: miért ne lenne áruházzható a szolgabíró, esendbirtos, finansz hatásköre a pandurokra, kik különben is legközvetlenebb, leghatékonyabb intézői a közigazgatás sokféle s igen fontos teendőinek, mint p. o. az utesinálásnak stb. . .

Az utesinálás is? kérdező valaki. No, ez némely vonalaink csak úgy „csinálódik”, „nem patrio. Mert hiszen, míg egynemely fizetéses utibirtos, fizetéses kataszteri funkcionárius szenteli ideje nagy részét, — addig az utesinálást, szintén áruházzható, helyettes, vagy tiszteltbeli utibirtos vezeti; ki nem kap ugyan direkt fizetést, de egyszemélyben „hidépítési vállalkozó” is lévén, e minőségben van esze ota törekedni, hogy ingyenes fáradozásáért kárpótolva legyen.

Hanem hát ezen dolgokat most ne bolygassuk, — máskor majd bővebben rólok, de vizsgáljuk meg a felvetett kérdést: vásárok tartására jogosított községekben ki a kötelezett vásárbíró?

Az 1877. évi 22-ik t. ez. 11-ik §-ának 8-ik pontja által változtatást, illetve módosítást szenvedve az 1868. évi 54-ik t. ez. 481-ik §-nak a vásári bíraskodásra vonatkozó intézkedése, a kettőnek összevetéséből, s az előbbi t. ez. 1 és 2. §-ának is hozzáadásából kimagyarazhatjuk: hogy a vásári bírósági ügyek, ha a követelt összeg vagy tárgy értéke 50 frtot meg nem halad, vásári joggal felruházott községekben a járásbírák és szolgabírák által bírálandók el; — míg az 50 frt értéket meghaladó ügyekben kizárólag a járásbíró van hivatva eljárni.

Vásári bíró lehet tehát a járásbíró és a szolgabíró: de ez utóbbinak hatás- s illetőségi köre polgári ügyekben fentiek szerint korlátozott lévén, — nagyon természetes: hogy a vásári bíraskodást legezelszerűbben a járásbíró teljesíthetné, ki a vásár helyén megjelenni s ott bíraskodni tartoznék is.

De e kötelezettség alól a szolgabíró sem vonhatja ki magát, — még azon esetben sem, ha a polgári bíraskodást teendőt a járásbíró látja el. Mert a különemű rendőri ügyek, — melyek gyakran praeventív és gyors intézkedést igényelnek, s a közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt kihágások, a szolgabíró jelenlétét feltétlenül követelik.

S mit szóljunk a esendbirtosokról? Kell, hogy legényeik élén ők képezzék az avant s arriere gardát a vásárokon. Ők tartják fenn a rendet, s támogatják a szolgabírót hivatalos eljárásában.

Érdemes honatyáink a fent idézett törvények által meglehetősen komplikáltá tették a vásári bíraskodás állapotát, a mennyiben egy ugyan azon funkcionál két külön álló közeget bíztak meg, melynek eredménye aztán a gyakorlatban nem egyéb, mint az: hogy egyik a másikra támaszkodva, mindkettő kibújni igyekszik a köteletség alól. A vásári publicum az ún. ütheti, lothatja, esalhatja egymást; nincs a ki hatalmi parancsával közbelépjen... (?)

No de legalább nem kell a hatósági közegeknek fáradozniuk, s illetékességi összehűközéstől tartaniuk. Ez tiszta nyereség rejtek nézve. S a közönség? Vesződjek a hogy tud, s loyális honpolgárokhoz méltón — fizesse az adót.

Valaki.

## Hírek és vegyesek.

Nov. 19.

— Ő felsége a harkács-sáncfalai római cath. templom építésére 100 frtot adományozott magánpénztárából.

\*) Alak s tartalomért a szerző felelős. Szerk.

— **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter Okolicsányi Gyula pénzügyminiszteriumi számtisztet a rimaszombati, Galbavy Flóris, a rimaszombati adófelügyelő melletti fogalmazó gyakorlatot a zilahi kir. adófelügyelő mellé nevezte ki.

— **Városi polgármesterünk.** Szabó György egészségét keményen megtámadta a múlt héten az orbáncz s már-már súlyos aggodalmakra szolgáltatott okot, de mint ujabbán értesülünk, a betegség megfordult s komoly következtül semmi esetre sem lesz.

— **A rimaszombati korcsolyázó egyesület** m. évi működésének feltüntetése, pénzügyi állapotainak kimutatása, az újalakítás s ez iránti intézkedések megtétele végett, múlt vasárnap a városháza tanástermében esekély számú tagok jelenlétében (ami az általunk többször megrótt részvételest konkrét megvilágításu képe) közgyűlést tartott. Bornemisza László elnök beszámolójából értesülünk, hogy tavaly nagy érdeklődéssel létesült az egyesület, a jégport kelvelői, különösen a nők, igyekeztek annak tagjai lenni. — a pénzügyi kiadás tekintve a beszerzéseket, a pályafelkészítést, nagy volt, de behajtható tagdíjak is vannak még kiut. A tisztviselők is megválasztottak sorsolás útján, és pedig elnök: Bornemisza László, — alelnök: Lengyel Andor, — pénztárnok: Lengyel Sámuel, — titkár: dr. Löcherer Tamás, — pályafelügyelő: Papp Ferencz, — választmányi tagok: Török László, Bodor István, Szabó Károly és Török József.

— **A városi árvaszék** kebelében megüritült ügyészi állás betöltése végett f. hó 14-én tartott meg a választó közgyűlést, de eredményre nem vezetett, amennyiben a szavazatok egyenlő számban estek a két jelöltre: Lőrinczy Endre és Institórisz Endre ügyvédökre; a miért is f. hó 17-ére új választást hirdetett ki a városi főjegyző, a melyben aztán szavazattöbbséggel Lőrinczy Endre lett a városi árvaszék ügyésze.

— **Polgármester-választás.** Megyei alispánunk a f. hó 14-én megtartott közigazgatási bizottsági ülésben bejelentette, hogy elnökölte alatt boldogult Meskó Sámuel helyére f. hó 19-én ejti meg a választást Dobsinán. A tegnapi eredményről még nincs tudomásunk, halmások utján annyit jelezhetünk, hogy a polgármester-jelöltek közt nagy pártja volt Mikulicz József ügyvédnek s ismeretes történetűvárnak, továbbá Gömör Pálnak. Az elölle alispán személye ismét biztosított arról is, hogy Dobsina városa és megyénk oly munkaképes és becsületes tisztviselőt kap az újban, mint a nagyérdemű Meskó Sámuel.

— **A rozsnói társalgási egyesület** ma. f. hó 20-án — üli meg alapításának 50-ik évnapját. Délután 6 órakor a városházán összejövetel, melyekre a nők is hivatalosak; az ottani dalkörnek alkalmi éneke, az elnök megnyitó beszéde, id. Sziklay Ele volt elnök arezképének leleplezése, az egyesület 50 éves történetének felolvasása, a dalkör befejező éneke — lesznek az ünnepélyességek. Közvetlen s a kebelbeli ifjuság szereplésre hivatott egynemelyik tagjáról nem kiméletlenül, nem is torzalkodási szándékból, de a körülmények s társadalmi jelenlegi viszonyaink ismeretéből könnyen kimagyarazhatólag szólottam s őket a kezdeményezésre hívtam fel: el is értem a kezdeményezésre törő oha; jom valósulását, mert amint értesésem esett: egy hangverseny rendezése iránt összeült s működését megnyitó bizottság az érdekelt fiataloktól azt a választ nyerte, hogy Dilettans ezikke miatt ők semmiben részt nem vesznek. Ha igen, azt jelentik ki, hogy Dilettansnak nem volt igaza, Dilettans hazudott, sőt talán „tudva nem mondott igazat”, — felkérem ennél fogva a tisztelt apprehendíciókat, nyilatkozzanak: miért, miben nem volt igazam, melyik passzusban vettem el a súlyot, kit talált az? A tisztességes tollvitától nem irtódom, e lapok szerkesztősége lesz szives nyilatkozatukra kért engedni s én megadom a választ, hogy tisztuljon a látó kör, hogy megbeszéljük közös bajainkat s eszelekvésünk ott is, a hol a közszükség hívja ki eszelekvési képességeinket s a mi fő, hogy testvériesen megértsük egymást s ne tapogatózzunk a sötétségben s ne találgassuk, ki az a Dilettans, aki nevé minden bizonyal egészen ki fogja írni, mihelyest úgy kívánja az illedelem és loyáliság. Dilettans. (Tollházzra nincs szükségünk; amint hallottuk, a Dilettans ezikkében érintett igen tisztelt ifja embereknak a mozgalmaktól való tartózkodásuk igen mély alapon gyökerezik; de arról is megvagyunk győződve, hogy rajtuk nem múlik, ha érdekes ügyről, hasznos eszelekvésről van szó,

melyre nézve elvárjuk az eszmék tisztázása céljából is — higgadt észrevételeiket. Szerk.)

— **Pótlóválasz.** A m. kir. 5-dik honvéd huszárezred parancsnokának a megyei hatósághoz s Farkas Ábrahámmal, mint a megyei lőtenyésztési — bizottság elnökéhez intézett irata foytán f. évi december hó 5-napján Tornallyán pótlóválasz tartatik, melynek célja, a m. kir. honvéd lovaság lő-zükségletének, közvetlen a tenyésztőtől való kézi bevásárlás útján fedezése, mely eljárásnál a kiküldött bizottság a lovakat alkuszók és lokereskedők kizárásával, közvetlenül a lőtulajdonosoktól, készpénz fizetés mellett megveszi. Minden egyes pótlótér a lónak az illető csapat állomáshelyére való szállítási költségeinek betudásával a kinestár 245 frtnyl. átlagos árt szabott ugyan ki, de miután a lovak minőségükre nézve különfélek, ennél fogva minden lő külön alku tárgyat képez, megjegyeztetvén, hogy az eladó határozottan előnyösebben adhatja el lovat a pótlóválasztó bizottságnak, mint bármely más alkalommal. A honvédségi ezekokra szánt lovaknak egészséges, erős testalkatúknak, szemileg hibátlanoknak, korukra nézve 5—8 éveseknek és 155—166 centiméter magasnak kell lenni. Őt évnél fiatalabb lovak csak kiténő kifejldöttség esetében, 8 évesnél öregebbek azonban nem vásároltataknak.

— **Tüvész.** Nagy rémületbe hozta a lonszezi-uteza lakóit, kiváltképen a „Zöldfa” közeli szomszédjait és egyszersmind az egész várost a múlt szerdai reggeli 8 órakor, a Zöldfa szállóhoz és f. malomhoz tartozó, különben a város tulajdonát képező istállók és kocsiszínekben kiütött nagy tűz, mely állítólag egyik versio szerint a molnár istállójának szénatartójában, másik szerint a marhaetető valóban támadt, — a padlásra tört s a derekszögü hosszú épületen végig szaladt, a gerendákat, szarufákat fölemesztette, a eseréppel fedett tetőt tönkretette. A kár többlete a molnár illeti, a szálló tulajdonosa 45 frt értékű takarmányát veszítette el, — a város kárpótolva lesz, mert az épület biztosítva volt. A nagy riadalom, melyet a harang réms kongása idézett elő: szerföltött izgatottságra hozta a népet, — szivettépő látvány volt, midőn egy asztal és ágyterítőkkel kereskedő asszony a városból — elhagyva áruit — a Zöldfa felé szaladt, hogy az ölben elhelyezett nagy értékű ezikkeket és lovakat kimentse, — ketszer is elbukott az utezán, — egy komédiás szekér szintén a közfigyelem tárgya lett, midőn az égő tető alól kihuzerkodott, — a szomszédok a házakon, a kürtök tetőjén foglaltak el védő ülő és álló helyzeteket. A vízpuskák, feeskendők — száma nézve hárman — megérkeztek egy kicsit későn, — az egyik épp akkor mondott esütörtököt, mikor ezelőző akartak vele, a eső esőtört, a másik nem hordott messzire. Bizony nagy hiányát láttuk a rendszeres oltásnak, parancsoló volt elég, eszelekvő kevés, azok is a rombolás munkáját végezték egy pár lelkest kivéve, kik leszaggatták a reesegő, ropogó tető egy részét s a szénarokodókat. Itt köteleességünk kívánja felbreszteni az érdekelt körültekintő figyelmét, hogy t. i. ha már a nagyzás hóbertja, a közlegények parancsnokokká lenni akaró viszketege romba döntötte a tűzoltói intézményt, legyen gondoskodva arról, hogy a város drága pénzén vásárolt tűzoltói szerek a használható állapotok végett többször vizsgáltsanak meg s ne csupán a fészter alatti nyugvásra legyenek kárhözottva egyik tavasztól a másik tavaszig, mert bizony bizony mondjuk, a mostani tüvésznel a feeskendők által előidézt komikus jelenetek igen különös, de megokolható felhüborodást idéznek elő a néző és eszelekedni akaró, de eszelekvőkkel nem bíró publikumban. Videant consules. . .

— **Jégeső.** Lapunk egy barátja beszéli, hogy most pénteken d. u. 4 órakor a Balogvolgyon olyan jégeső érte utazásában, hogy Bákában már az állás alá kellett menekülnie lovaival együtt. Azért kaptunk mi szombatra olyan téli fagyot.

— **A névváltoztatás tárgyában** a belügyminiszter a következő körrendeletet boesátotta ki az összes törvényhatóságokhoz: „Mintán több ízben tapasztaltatott, hogy a névváltoztatások tárgyában ide felterjesztett kérvények és az azokat kísérő hatósági vélemények jelentések hiányosan szerkesztettek és nem szabályosan szereltetnek fel, a mennyiben a névváltoztatások engedélyezéséhez megkívántató kellékek kellek előtűntetve nincsenek, jövőre való miheztartás végett értesitem a törvényhatóságot, miszerint a névváltoztatások iránt beadott folyamodványok az elintézés könnyítése s gyorsítása végett rendezés csak kellőleg felszerelve s indokolva terjesztendők fel. Különösen pedig az illetők születési bizonyítványaik, esetleg hitelse atyai vagy gyámhatósági beleegyezés esatolando, az illetőségi hatóságnak nyilatkozata bemutatandó; az esetben pedig, ha folyamodók nem illetőségi helyén tartózkodnának, a tartózkodás helyén lévő közigazgatási hatóságnak nyilatkozata is, tekintettel főképen az illetők ott tartózkodási idejének tartamára és ezen idő alatt tanusított magaviseletére, melléklendő; továbbá közlendő folyamo-

dóknak foglalkozása. Végül a folyamodóknak netalán keletkező zavarok elkerülhetése végett, folyamodók sajátkezű aláírásával, esetleg pedig tanuk által hitelesített keresztvonással lesznek ellátandók.

„Iparosügyi közlöny”, a programot kifejező cím alatt Havas Gyula szolnokobokai megyei tisztviselő a fővárosból, a vidék különböző részeiből, sőt a külföldről való legjobb szakírók, — mint erről meggyőződünk — közreműködésével 1882. évi január havában hetilapot indít meg, melynek évi előfizetési díja 5 frt. Az előfizetési pénz a szerkesztő nevére Décsre (Erdélybe) küldendő. — A november 1-én megjelent mutatószám változatos, érdekes és értékes tartalmánál fogva e lapot melegen ajánljuk szives olvasóink, különösen pedig az iparosok pártfogói figyelmébe.

**Rövid hírek. A föld lakossága** 1,455,000,000. — **A trónörökös** Erdélyben vadászik; neje is vele van. — **Egy főnlékeskedő** Bécsben 60,000 frtot sikkasztott. — **Lócsén** magyar nyelvi ingyenes tanfolyam nyitattott meg a téli hónapokra. — **Gambetta** megalakította a „nagy miniszterium”-ot Franciaországban, minthogy mindnyájan leköszöntek. — **Bécsben** a Szocialisák népgyűlést tartottak. — **A 100 aranyos** népsziműi pályázatra 121 pályamű érkezett be. — **Zemplénmegyében** Adrássy Manó 14,982 frt évi adó: fizet. — **Gömörben** 11057 frt 56 krt. — **A dohányjövödelem** kezelése újétől kiesik a pénzügyminiszter kezéből, egy külön hivatalos szervezet hatásköre alá kerül. — **Csiky Gergely** kitűnő dráma-írónk kilépett a papi rendből, hogy kizárólag a drámaírodalomnak és színpadnak élhessen. — **Prágában** a esh realiskola tanítványai megverték a német aliami — realiskola több tanítványát.

## CSARNOK.

### Az én legkedvesebb barátom.

Irta: Vidonyi József.

(Folytatás.)

— Ez itt zsebkezem, van benne két pengé, az egyikkel szalonát eszem, a másikkal elvágom a torkod. Jó lesz?

E gyönyörű biztatásra mintha hangyák futottak volna végig mind a két lábszáraimon. Ezzel az emberrel nem tanácsos ellenkezni, de hát mit tegyek, ez volt ama fontos kérdés. A feleségét értesitem, vagy orvosi segedelem után küldjek, hát ha átüzennék a kapitánysághoz? Utoljára lemondtam mind a három tervről, nyugodtan néztem a jövő felé.

— Nem fogja az én testemet a kés, csak az én kezemből — szóltam.

— Hogyan? mit hallok! talán csak nem kaptál a kormánytól vasinget?

— De igen, már egy felesztendeje hordom.

— És nem választottak meg követnek? — Nagyobb ur vagyok én itt, mint Budapestten lennék.

— Ugy van, igazad van, az én barátaim mind ily szilárd jellemű emberek, nem bántalak ma, de holnap mégis levágom a lábadat. Nagyon szeretem a lábatlan embereket.

— Jobb szeretném ma — szóltam én — add ide azt a kést, levágom magam. Hamar...

— Eredj haza . . . irtódom a vértől. A szűz Mária is azt sügta a fülembe: kerül a véres embert. Még a zsebkendőt sem hordhatom ha véres. Te, mondd csak magyar sz. beesületedre, meg vagy-e elégedve a világ sorsával? Ugy-e nem vagy? Tudom, látom a homlokodról. Meg van . . . igazad van . . . zsebre dugtam a sürgönyt. Látod ez a sürgöny tartalma, nem hosszú, mindenki megérti. Ez itt a harminezhárom ezim; még le kell írnom harminezkétszer. Segíts te is, hamarabb leszünk készen. Hanem előbb légy szives olvasd el. Hatalmas egy telegram.

Kezemből vettem a sürgöny-ürlapot, és ezt olvastam le róla: „A magyar királynak Mátyás palotájában Budán (hiszen ha mindig ott laknék). Legmélyebb hódolattal értesitem, miszerint legesekélységgem bizonyos ihletes „visio” alapján, az összes földkerekség gyökeres reformja tekintetében legislegközelebb oly nagy-szerű programot batorodik közreboesájtani, melynek legbesületesebb puritanus létemre mondván, oly ezéja vagyom, m. sz. (mely szerint) a legszerényebbségem által szivem legeslegmélyebb eredő legeslegnemesebb lelki tulajdonságaim alapján oly reformra, m. sz. a mi az egész föld kerekéségén előfordul: durvaság, gonoszság, alávalóság, illetlenség, embertelenség, ravaszág, gyalázatoság, irigység, pénzszerzés, javítása, helyrehozása, általában mindenre a mi ezekből folyik: az orzás, rablás, gyilkolás, ölés, gyújtogatás, mérgezés, utonállás, paráznság, tiltott szerelmek, aszszonszöktetés s a többi, s a mi más végtelenül sok számu milliókra rugó bűnök óriási legeslegnagyobb halmazait illeti, azok örökkévalóságig való megszüntetése a legeslegpuritanusabb és háromszor legeslegesszerűnyebb alólírott nál a főczél. (Most következik a vége. Hét felkiáltójel! Hét pont. Hét kérdőjel? Hét pontos vessző; Hét kettős pont; Hét

vessző, Hét semmi. Punktum. Ammen. (Lát-szik hogy pápista, mert a protestans ember így mondja ki Amen, ékezettel az á-t.) Va-laszt kérek mély alázattal még ma, mert na-gyon sietős.

E sürgőnyt akarta továbbítani a magyar királynak az én örült legkedvesebb barátom. Szegény ember!

Most lássuk a czimeket sorba.  
1. A magyar királynak Mátyás palotájában Budán. (Mindenesetre megkapja.)  
2. A legnagyobb kertésznek, József főhercegnek Alesuton.

3. Albrecht főhercegnek Bécsben. (Ha-nem ez keresztül volt huzva, én is keresztül huztam — hanem azért csak szedje ki a szedő.)

4. Rezső királyfinak a hol lakik. (Hrad-zsinban mulat — Csehországban.)

5. Stefánia hercegnőnek Brüsszelben. (Igazán? mióta?)

6. Báro Pulz tábornoknak a szegedi gá-takon. (Már a földben van, ez a legerősebb gát a világon.)

7. Szapárynak a pleynai hősnek. (Talán a boszniai Xenephonnak.) Kassán.

8. Gróf Ordódy Pál közlekedési minisz-ter ő nagyméltóságának Budapesten. (Hát bá-ró mikor volt?)

9. Kemény Gábor kereskedelmi miniszter urnak Ostendében. (Hát predikátuma hol ma-radt? Ostendét is jó volna kijavítani.)

10. Tisza Kálmán ellenzéki vezér urnak Budapesten. (En csak Tisza Kálmán minisz-ter-elnököt ismerem.)

11. A tudományos akadémiának itt. (Ho-hó Budapesten.)

12. A Petőfi társaságnak Kolozsvártott. (Nem igaz, de hát csak legyen.)

13. A nihilisták fővezérének Szentpéter-váradon. (Még ennek is?)

14. Gambettának Páris. (Nem érti meg.)

15. Kossuth Lajosnak Turin. (Az öreg remeté kár lesz ily világreformatori pro-gramm félekkel zavarni.)

16. Az én régi szeretőmnek. (Hová? Hogy hívják?)

17. A feleségem édes anyjának Oravi-czán. (Hogy hívják a feleséged édes anyját?)

18. Szende Bélának a honvéd táborban. (Mikola körül.)

19. Gyu... főhad parancsnoknak... nem! neki nem szabad. (Nincs is már rá szüksége.)

20. Báro Sennyey Pálnak Pozsonyban. (máshol van ő, nem Pozsonyban.) Most kö-vetkezik csak a java.

21. Kokárdinak Kokárdon. (Nem tudom mikor kapja meg.)

22. Bagolics Vilma urhölgy fehér képü szakácsnéjának Déván. — (Ezt jól lett volna a feleség kedvéért dupla zárjel közé tenni.) —

23. Mokány Berczinek Csendesen. (De hát hol van az a Csendes.)

24. A szegedi vészbizottságnak Szege-den. (Isten mehetsd meg tőle a szegedieket.)

25. Az első hazai takarékpénztárnak Bu-dapesten. (Az ily nemű váltókra ott nincs hitel.)

A Franklin könyvkiadó társaságnak Bu-dapesten. (Bizonyosra veszem, hogy a világra szóló mű kiadását el nem vállalja.)

27. A szent István társaságnak Buda-pest. (Ott is hiába kopogtatsz pajtás.)

28. Haackenast Gusztávnak Pozsonyban. (Oda bizony a fekete földbe.)

29. A bányakapitányságnak Kolozsvártott. (Egy kuxot sem adnak érte.)

30. Titán Berczinek Budapesten. (Ő lesz a legalkalmasabb potektorátus.)

31. Verhovay Gyulának, szerkesztő. Bu-dapest. (Vigyázz pajtás, mert majd rád olvas-sa a miatyánkot visszajáról.)

32. Nekem... nekéd... neki. Mindenütt. (A távirtda tisztnek sehol.)

33. A kerekföld reformátorának, az pe-dig én vagyok. (A te szádba nem illik pajtás már az én, már te nem vagy, csak voltál.)

A sürgőnyzóveg, és a harminzhárom sürgőnyozim még jobban megmagyarázta kol-legám mosolygását. Az én legkedvesebb ba-rátom örült.

— Van-e családod Lajos? kérdém.

— Van. A feleségem egy igen szép asz-szony. (Juj de fázom én a szép asszonyok emlegetésétől) a fiam is nagyon derék, csak egy kicsit buta, nem pezseg benne az apja vére (ne is pezsejen soha)

— Szegény fiam!

— Mit... szegény fiam? esalatkozol, már is ötezer forint fizetése van.

— Ne mondd, hogyan?

— Megválasztották Bulgária fejedelmének.

— Idővel még császár is lehet belőle.

— Lesz is! hát mért fogom reformálni az egész föld kerekességét? Egyedül a fiam ked-veért. Nem fogunk megnyugodni mindaddig, még csak az egész föld kerekése nem lesz magyarrá, én ésszel, a fiam karddal fogunk dolgozni.

— Az lesz a szent háboru.

— Ugy van; és győzni fogunk. meg-moncáta szent Istváa király. Az éjjel beszél-

tem vele — a Margit szigeten. Jobb kezében tartott egy kötblát, ez volt rá írva: igazság-talanság, igazságtalanság, igazságtalanság, győzd le. Bal kezében tartott kötblán pedig ez állt: Varjas Lajos b. k. biztos a föld re-formátora — neki fog engedelmeskedni a levegő és víz. De még ez mind semmi, töb-bet mondok; háromszor láttam a boldogsá-gos szüz Máriát, háromszor áldott meg egy-másután, hogy eröm legyen a nagy munká-hoz. Megígérte, hogy nekem adja a Hadur kardját, a mely magától fogja vágni az em-bereket.

Akkor engemet is levág.  
— Ne félj, megjegyzem a homlokodat, az én jegyeseimet megfogja kimélni a hadur legyőzhetetlen kardja.

— Akkor még én igen gazdag ember leszek.

— Nagyon természetes, neked adom az oroszbirodalom felét, ott fogod hirdetni az igazságot, az új magyaroknak. Szibéria jég-mezőin fog lobogni a mi három színűnk, és dicsőségétől elfog olvadni a hó, a jég.

— Jobb szeretnék a Duna-Tisza között egy vityilót néhány katesztrális hold földdel.  
— Gondoskodom arról is. Meg van! Ugy-e még neked nincs feleséged.

Rá hagytam hogy nincs.

— Mindjárt tudtam, látom a nyakken-dődön. A kinek felesége van, az nagyon el-hanyagolja a nyakkendőjét, a tiednek pedig ugy áll mind a két esüskéje, mint a huszár káplár fagygyuval kifent bajusza. Mondok én neked valamit, meghallgatod?

A fejemmel intettem, hogy meghall-gatom.

— Van nekem egy szép testvérem, Ir-mának keresztelte a pap. Legalább tizenöt esztendővel fiatalabb náladnál. Kítőnően érti a főzést, hozzá szól mindenhez, a tő éppen oly jól áll a kezében, mint a festő eszet. Tud verni esipkét, a festészetben művész, szóval egy zseniális teremtes, és mindezekhez még oly ártatlan, hogy még azt sem tudja, mit jelentsen az, midőn a haragra lobbant ember így káromkodik: fikomteremtette!

— Egész angyal, szóltam én.

— Az ám, most következik csak igazán a java, mert tudd meg, hogy végén esattan az ostor. Van háromszázezer forint készpénze.

— Igazán?

— Háromszáz háza — három emeletes.

— Hol?

— Háromszáz tanyája.

— Tömrdek földdel — egészítém én ki.

— Háromszáz gulyája.

— Még az is!

— Háromszáz aranybányája.

— Ez magában többet ér egy milliónál.

— Övé a hold.

— Ne mondd.

— Övé a nap... a napsugár.

Melegem kezdett lenni a napsugártól, a tömrdek kinstól.

— Övé a mennyország... övé a pokol, övé vagyok én is, te is, mindnyájan... ha elveszed, őt, mind neked adom vele. Ilyen ki-rályi hajadont ennyi kelengyével még a nagy apád sem látott.

Három napi gondolkozási időt kértem.

— Megadatik! szolt. (Folyt. köv.)

## Hivatalos közlemények.

### Hirdetmény.

7972. sz. — A folyó évi szeptember hó 15-én tartott bizottsági közgyűlés határozatá-hoz képest az 1882 dik évre a megyei szol-ga személyzet ruházata, irodai szerek a két megye házánál a fűtési és világosítási anyag-  
gok árlejtés vagy alku egyezmény útján lé-vén beszerzendők. — a rimaszombati megye-házánál levő pincze helyiségek pedig árverés útján bérbe adandók. — e végre eljárási ha-tárnapul folyó évi november hó 25-dik napjának délelőtti 10 órája Rimaszombatban a me-gyeházához kitűzetik, s a vállalkozni vagy bérteni kívánók a kitűzött határnapon, a szük-séges bánatpénzzel ellátva meghívotnak.

A feltételek iránt a megyei főszámvevő-ségnél időközben is felvilágosítás nyerhető.

Kelt Rimaszombat, 1881. október hó 29.

Szontagh, alispán.

### Pályázati hirdetmény.

7640./1881. sz. — Megyebeli Felső-Ba-log községben egy személyes üzleti jogu gyógy-szertár felállításra a nagyméltóságú m. kir. belügyminisztériumnak folyó évi október hó 11-én 33395. sz. a. kelt rendeletével enge-délyeztetvén, az 1876. évi XIV. t. cz. 134. §-a értelmében, a gyógyszer-tár felállításának engedélyezése tekintetéből ezennel pályázat hirdettek.

Minél fogva felhivatnak mindazon okle-veles gyógyszereszek, kik a gyógyszer-tár sze-mélyes üzleti jogát elnyerni óhajtják, hogy ez iránti szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket — folyó évi december hó 10-ig

a megyei alispáni hivatalhoz beadni annyival inkább el ne mulasszák, mivel a kitűzött ha-táridő után beérkezett kérvények — a pályá-zat eldöntésénél — nem fognak figyelembe véténti.

Kelt Rimaszombatban. 1881. évi novem-ber 8-án.

Szontagh B., alispán.

### Pályázat.

1632. sz. — Gömör-Kishont megye ter-ületén megürült nagyrőzei körorvosi állomásra ezennel pályázat nyittatik. Ezen körorvosi állom-  
más javadalmazása a következő: 1-ször A körorvosi csoporthoz tartozó: Nagyrőze város, Murány, M.-Hosszurét, M.-Zidava, M.-Lehota, Vizesrét és Kisrőze községektől 400 frt kész-pénz fizetés és 100 frt lakbér illetmény. 2-szor. A salgótarján-rimamurányi vasműgyesülettől 150 frt készpénzfizetés. 3-szor. Látogatási és fuvardijak, és pedig: a.) Nagyrőzén mint kör-orvosi székelyen minden egyes nappali látog-  
gatásért 20 kr., éjjeli látogatásért 40 kr. b.) a csoporthoz tartozó többi községében nap-pali látogatásért 50 kr., éjjeli látogatásért 1 frt. c.) A székelyen kívül lakó beteghez meghíva, azoktól fuvar költséget vagy termé-szetbeni előfogatot követelhet. d.) A rimamu-rányi vasműgyesület tagjainak látogatása alkalmával az egyesület terhére felszámíthat 1 frt 50 kr. előfogati díjat. s egy teljes napot igénylő gyógykezelésnél ezen felül 1 frt 30 kr. ebéd-illetmény címén. 4-szer. Önként értetik, hogy a vagyontalan betegek gyógyí-tását ingyen köteles teljesíteni. Az ezen állom-  
ást elnyerni óhajtok orvostudori oklevelek s egyéb bizonyítványokkal felszerelt folyamod-ványaikat folyó évi november 30-ig alólirt szbíróhoz küldjék be. Jolsván 1881. október hó 2-án, Maléter Ede szolgabíró.

### Szám-rejtvény

B. Hermitől.  
11 41 23 9 17 Női sziveket ritkán hódítja meg.  
18 23 15 Schol sem látják szívesen.  
7 28 3 42 Teher-szállító állat.  
15 23 13 30 34 6 Lapunkban föltalálható nevét.  
31 19 26 2 Ajtatos emberek szeretik.  
20 27 22 16 1 33 26 Alőid egyik nagyobb városa.  
34 36 24 5 12 33 2 Bátor nemzet.  
11 4 15 10 25 Jeles költők neve.  
8 37 29 4 Szép női név.  
39 32 28 7 Ki gyönyört nem talál benne, a legboldogtalannabb emb r.  
10 40 25 14 Hozzá ragaszkodik legjobban a gyermek  
35 8 38 2 Legtöbb házban található  
1 42 Hires költők szép két vers-sora.

## H I R D E T É S E K.

### Árverési hirdetmény.

A rimaszombati takarékpénztár, az annak idején ki nem vál-tott, — illetőleg meg nem hosszabbított zálogtárgyak elárverezésére folyó év november 24-ének d. u. 2 óráját tűzte ki, saját helyiségében: miről az érdekelt felek értesítettnek, a venni szándékozók pedig ezen-nel meghívotnak.

Rimaszombat 1881. november 5.

Az igazgatóság.

## Hirdetmény.

A tornallyai közbirtokosság tulajdonát képező tornallyai négy kövü

### VIZI-MALOM

tartozékaival együtt az 1882. év május hó 1-től számított három egymás után következő évre — foiyó 1881-ik év december 4-én, délelőtti 10 órakor a tornallyai nagy vendéglő helyiségében tar-tandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverelni óhajtok felkéretnek, hogy magukat 300 frt bánat-pénzzel lássák el. — A feltételek alólirt közbirtokossági igazgatónál bármikor megtekinthetők.

Sztárnya, 1881. október hó 30-án.

Hevessy László,  
közbirtokossági igazgató.